

COM AVALUA ELS RISCOS PSICOSOCIALS LA INSPECCIÓ DE TREBALL?

La Inspecció de Treball i Seguretat Social pot iniciar, per iniciativa pròpia o després d'una denúncia, una avaluació de riscos psicosocials. USOC t'explica com es realitza.

Les actuacions de la Inspecció de Treball respecte a els riscos psicosocials poden ser de caràcter proactiu, per iniciativa o companya, de caràcter reactiu, després de la denúncia o investigació de l'accident.

En termes generals, la Inspecció de Treball i Seguretat Social és un servei públic al qual correspon exercir la vigilància del compliment de les normes de l'ordre social i exigir les responsabilitats pertinents, així com l'assessorament i, en el seu cas, conciliació, mediació i arbitratge en l'àmbit d'aquestes matèries.

L'actuació proactiva de la ITSS es divideix en dues fases.

PRIMERA FASE DE L'ACTUACIÓ DE LA INSPECCIÓ PER AVALUAR ELS RISCOS PSICOSOCIALS

A la primera fase, és necessari que l'inspector visiti l'empresa; mantingui entrevistes amb l'empresari/a i les persones treballadores i els seus representants; reuneixi informació rellevant sobre incidents i indicadors de riscos psicosocials; i observi directament les condicions de treball de l'empresa. Tot això, encaminat a realitzar una verificació i aproximació bàsica de la possible i potencial presència de factors de riscos psicosocials en el centre de treball.

Les raons per les quals és important aquesta visita són:

- Orientar a l'empresa i a la plantilla respecte a la verdadera significació dels riscos psicosocials i tractar d'eliminar així els malentesos i escassa informació que existeix sobre la matèria.
- Les dades i informació obtinguts durant aquesta visita serveixen per donar fonament i solidesa a les actuacions del requeriment o, en el seu cas, d'acta d'infracció per l'inspector. Adquireix particular rellevància quan l'empresa nega l'existència de riscos psicosocials o la procedència de realitzar l'avaluació, en aquest cas s'ha de profunditzar més en la verificació dels fets.
- Aquesta aproximació també serveix per realitzar un contrast i balanç adequats dels possibles factors de riscos identificats i els resultats finals de l'avaluació, per determinar l'eficàcia i l'adequació de l'avaluació finalment practicada durant la segona fase de l'actuació inspectora.

COMPROVAR I ANALITZAR EL COMPLIMENT EN MATÈRIA D'AVALUACIÓ DE RISCOS PSICOSOCIALS

La segona fase consisteix en la comprovació i anàlisi de l'avaluació de riscos portada a terme per l'empresa i en el disseny i adopció de les mesures que d'ella es deriven.

El requeriment en matèria de prevenció de riscos laborals té substantivitat pròpia i una finalitat: l'actuació de les condicions de seguretat i salut al que està exigint per la normativa preventiva.

Tant els inspectors i inspectores de treball com els funcionaris públics habilitats oficialment podran exercir funcions comprovadores en matèria de prevenció de riscos laborals.

L'inspector/a formularà el requeriment sempre que comprovi l'existència d'una infracció a la normativa sobre prevenció de riscos laborals, independentment que procedeixi a aixecar acta d'infracció. L'important en matèria preventiva ha de ser evitar el risc laboral en el termini més breu possible, el que no es garanteix eficaçment si s'actua tan sols a través de la incoació de l'expedient sancionador.

Les funcions de vigilància del compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals es desenvolupa, en major o menor mesura, per tots els inspectors i les inspectores de treball, així com pels subinspectors/es laborals, escala de seguretat i salut laboral.

LA PERILLOSA FALTA DE MITJANS HUMANS EN INSPECCIÓ DE TREBALL PER LA SEGURETAT DE LES PERSONES TREBALLADORES

Junt amb l'actuació portada a terme en la matèria per la Inspecció de Treball i Seguretat Social, no s'ha d'oblidar la desenvolupada pels tècnics habilitats per les comunitats autònomes, que exerceixen determinades funcions comprovadores de les condicions de seguretat i salut en els centres de treball.

Des del sindicat USOC, seguim reclamant el reforç de la Inspecció de Treball, doncs, a causa de les retallades dels anys anteriors, amb el nombre d'inspectors/es que existeix en l'actualitat és impossible que es pugui actuar i donar cobertura davant l'augment de la conflictivitat i els incompliments de la normativa. Els delegats i delegades de prevenció es veuen deseparats en molts casos per culpa de la falta d'inspectors/es i al retard en la gestió de les denúncies.

ACTUACIONS DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL EN MATÈRIA DE SALUT LABORAL EL 2018

Durant el 2018, la Inspecció de Treball i Seguretat Social ha finalitzat en matèria de Prevenció de Riscos Laborals 112.226 ordres de servei. A conseqüència d'aquestes, s'han portat a terme 311.234 actuacions:

- 63.089 han anat dirigides al control de les condicions de seguretat dels llocs de treball.
- 45.799, al control de la gestió de la prevenció empresarial (avaluant els riscos, planificació de l'activitat preventiva i la gestió integral de la prevenció).
- 25.128, al dret de formació i informació preventiva de les persones treballadores.
- 19.886, a la vigilància de la salut de les persones treballadores.
- 17.632, a l'ús per les persones treballadors de medis de protecció personal.
- 17.336 han sigut comunicacions d'apertura.
- 16.229 comprovacions amb relació a riscos associats a la utilització de màquines i equips de treball.
- 9.337 actuacions de comprovació dirigides al control de l'activitat desenvolupada pels serveis de prevenció propis i aliens i auditories, que suposen un conjunt d'un 68,90% del total de les comprovacions efectuades.

Pel que fa a les actuacions per matèries, la majoria recau sobre aquelles que són de major transcendència per la salut i seguretat en el treball. El 20,27% del total d'actuacions s'han dedicat a la inspecció de les condicions de seguretat en llocs i centres de treball; el 8,07% a la formació i informació a les persones treballadores; el 7,26%, a l'avaluació de riscos; el 6,39%, a la vigilància de la salut; el 5,67% corresponent a la comunicació i apertura de centres de treball; el 5,57%, a la vigilància dels medis de protecció personal; el 5,21%, al control de les mesures de seguretat de màquines i equips de treball i, finalment, el 4,67% amb relació a la planificació de l'acció preventiva. Totes aquestes causes de les actuacions suposen el 63,11% del total.

ACCIDENTS INVESTIGATS PER LA INSPECCIÓ DE TREBALL I INFRACCIONS DETECTADES

En el total d'accidents investigats (9.376) s'han detectat 3.639 infraccions en Prevenció de Riscos Laborals, ascendent a l'import de les sancions proposades a 17.829.173 euros. S'han formulat també 3.546 propostes de recàrrec en prestacions econòmiques de la Seguretat Social, per considerar que els mateixos es van produir per falta de mesures de seguretat. Per altra part, l'import de les obligacions reconegudes per l'Institut Nacional de Seguretat Social el 2018 en concepte de recàrrec de prestacions per falta de mesures de seguretat i higiene es va elevar a 83,74 milions d'euros.

El total de les actuacions realitzades en matèria de Prevenció de Riscos Laborals durant el 2018, es distribueix de la següent forma per sectors d'activitat econòmica: 144.894 (45,58%) en Serveis; 97.563 (31,35%) en Construcció; 53.886 (17,31%) en Indústria, i 17.371 (5,55%), en Agricultura.

Durant l'any 2018 es van investigar un total de 742 malalties professionals. Es va apreciar la comissió de 81 infraccions, ascendint l'import total de les sancions proposades a 557.675 euros i es van formular 154 requeriments. S'han formulat també 90 propostes de recàrrec en prestacions econòmiques de la Seguretat Social.

En relació amb els riscos específics de l'activitat inspectora, els riscos psicosocials són els segons en nombre d'actuacions, encapçalant la llista els trastorns musculoesquelètics. De les 974 ordres de servei, es van realitzar només un 40% de visites, qüestió primordial per conèixer els factors de riscos psicosocials, com ja s'ha explicat. Per nombre de requeriments, també se situen en segon lloc.